

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשס"ח, 2008
מספר השאלון: 137,001203

תנ"ך

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון – קטע שלא נלמד	–	(4x3)	–	12	נקודות
פרק שני – נושא הגג: "מלכים ונביאים"	–	(16x2)	–	32	נקודות
פרק שלישי – נושא החובה: "עלילות הראשית"	–	(14x1)	–	14	נקודות
פרק רביעי – נושאי הבחירה	–	(14x3)	–	42	נקודות
סה"כ	–		–	100	נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד. (2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתוב ולפיסוק.

הערה: בקטעים המצולמים מן התנ"ך בא השם המפורש בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כגיטתה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון - קטע שלא נלמד (12 נקודות)

קרא שמואל א, כ"ח, 3-25.

וּשְׁמוּאֵל מֵת וַיִּסְפְּדוּלוֹ בְּלִישָׁאֵל וַיִּקְבְּרוּהוּ בְרִמְמָה וּבְעִירוֹ
 וּשְׂאוּל הִסִּיר הָאֲבֹת וְאֶת־הַיְדֻעַנִּים מִהָאָרֶץ: וַיִּקְבְּצוּ
 פְּלִשְׁתִּים וַיָּבֹאוּ וַיַּחֲנוּ בְּשׁוֹנָם וַיִּקְבֹּץ שְׂאוּל אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל
 וַיַּחֲנוּ בַּגְּלִבְעַ: וַיֵּרָא שְׂאוּל אֶת־מַחֲנֵה פְּלִשְׁתִּים וַיֵּרָא וַיַּחֲרֹד
 לְבֹ מְאֹד: וַיִּשְׂאֵל שְׂאוּל בַּיהוָה וְלֹא עָנָהוּ הַיהוָה גַּם בַּחֲלֻמוֹת
 גַּם בְּאוּרִים גַּם בְּנְבִיאִים: וַיֹּאמֶר שְׂאוּל לְעַבְדָּיו בְּקִשְׁרוּ־לִי אִשֶׁת
 בַּעֲלַת־אֹב וְאֶלְכָה אִלֶּיהָ וְאִדְרֶשְׁהָּבָה וַיֹּאמְרוּ עַבְדָּיו אֵלָיו
 הִנֵּה אִשֶׁת בַּעֲלַת־אֹב בְּעֵין הַדֹּר: וַיִּתְחַפֵּשׂ שְׂאוּל וַיִּלְבַּשׁ
 בְּגָדִים אַחֲרָיִם וַיֵּלֶךְ הוּא וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים עִמּוֹ וַיָּבֹאוּ אֶל־הָאִשָּׁה
 לַיְלָה וַיֹּאמֶר קְסוּמֵינָא לִי בְּאֹב וְהֵעִילִי לְךָ אֶת־אִשְׁד־אֲמֹר
 אֵלֶיךָ: וְהָאֲמֹר הָאִשָּׁה אֵלָיו הִנֵּה אַתָּה יָדַעַת אֶת־אִשְׁר־עֲשֵׂה
 שְׂאוּל אֲשֶׁר הִכְרִית אֶת־הָאֲבֹת וְאֶת־הַיְדֻעַנִּים מִן־הָאָרֶץ
 וְלָמָּה אַתָּה מִתְנַקֵּשׁ בְּנַפְשִׁי לְהַמִּיתַנִּי: וַיִּשָּׁבַע לָהּ שְׂאוּל
 בַּיהוָה לֵאמֹר חַי־הַיהוָה אִם־יִקְרָךְ עֵינֶךָ בְּדַבַּר הַזֶּה: וְהָאֲמֹר
 הָאִשָּׁה אֶת־מִי אֶעֱלֶה־לְךָ וַיֹּאמֶר אֶת־שְׁמוּאֵל הֵעִילִי־לִי:
 וַתֵּרָא הָאִשָּׁה אֶת־שְׁמוּאֵל וַתִּזְעַק בְּקוֹל גָּדוֹל וְהָאֲמֹר הָאִשָּׁה
 אֶל־שְׂאוּל לֵאמֹר לָמָּה רְמִיתַנִּי וְאַתָּה שְׂאוּל: וַיֹּאמֶר לָהּ
 הַמֶּלֶךְ אֶל־תִּירָאִי כִּי מָה רָאִית וְהָאֲמֹר הָאִשָּׁה אֶל־שְׂאוּל
 אֱלֹהִים רָאִיתִי עֹלִים מִן־הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר לָהּ מִה־תֹּאדְרוּ וְהָאֲמֹר
 אִישׁ זָקֵן עֹלָה וְהוּא עֵטָה מֵעוֹל וַיִּדַע שְׂאוּל כִּי־שְׁמוּאֵל הוּא
 וַיִּקַּד אַפָּיִם אֶרְצָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶ: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל
 אֶל־שְׂאוּל לָמָּה הִרְגוּתַנִּי לְהַעֲלוֹת אֹתִי וַיֹּאמֶר שְׂאוּל עֲרֹלִי
 מְאֹד וּפְלִשְׁתִּים וְנִלְחַמְתִּים בִּי וְאֱלֹהִים סָח מֵעָלַי וְלֹא־עָנְנִי עוֹד
 גַּם בְּיַד הַנְּבִיאִים גַּם בַּחֲלֻמוֹת וְאֶקְרָאָה לְךָ לְהוֹדִיעַנִי מִה
 אֲעֲשֶׂה: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל וְלָמָּה תִּשְׁאַלְנִי הַיהוָה סָח מֵעָלַיךָ וַיְהִי
 עֲרֹךְ: וַיַּעַשׂ הַיהוָה לוֹ כְּאִשֶׁת דָּבָר בְּיַד־וַיִּקְרַע הַיהוָה אֶת־
 הַמַּמְלָכָה מִיַּד־ךָ וַיִּתְּנָה לְדָוִד: כְּאִשֶׁר לֹא־שָׁמַעַת בְּקוֹל
 הַיהוָה וְלֹא־עֲשִׂית חֲרוֹן־אָפוֹ בְּעַמְלֶק עַל־בֶּן הַדָּבָר הַזֶּה עֲשֵׂה־
 לְךָ הַיהוָה הַיּוֹם הַזֶּה: וַיָּתֵן הַיהוָה גַּם אֶת־יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ בְּיַד־
 פְּלִשְׁתִּים וּמַחֲר אֶתָּה וּבִנְיָךְ עִמִּי גַם אֶת־מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל יָתֵן
 הַיהוָה בְּיַד־פְּלִשְׁתִּים: וַיִּמְחַד שְׂאוּל וַיַּפֵּל מִלֵּא־קוֹמָתוֹ אֶרְצָה
 וַיֵּרָא מְאֹד מִדְּבַר־שְׁמוּאֵל גַּם־כִּחַ לֹא־הָיָה בּוֹ כִּי לֹא אָכַל
 לֶחֶם כָּל־הַיּוֹם וְכָל־הַלַּיְלָה:

קסמי

כא וַתָּבֹא הָאִשָּׁה אֶל־שָׂאוֹל וַתֵּרָא
 כב כִּי־נִבְהַל מְאֹד וַתֹּאמֶר אֵלָיו הֲנִה שָׁמְעָה שְׂפַחְתְּךָ בְּקוֹלִי
 וְאִשִּׁים נַפְשִׁי בְּכַפִּי וְאִשְׁמַע אֶת־דְּבָרֶיךָ אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלַי:
 כג וַעֲתָה שְׁמַע־נָא גַם־אֶתָּה בְּקוֹל שְׂפַחְתְּךָ וְאִשְׁמָה לְפָנֶיךָ
 כד פַּת־לֶחֶם וְאֹכֹל וַיְהִי בֶן־כָּהּ פִּי תֵלֶךְ בְּדָרֶךְ: וַיִּמָּאֵן
 כה וַיֹּאמֶר לֹא אֲכַל וַיִּפְרְצוּ־בּו עֲבָדָיו וְגַם־הָאִשָּׁה וַיִּשְׁמַע
 כו לְקֹלָם וַיִּקַּם מִהָאָרֶץ וַיֵּשֶׁב אֶל־הַמְּטָה: וְלֹאִשָּׁה עֵגֶל־מֵרֶבֶק
 זכ בְּבֵית וַתִּמְהַר וַתִּזְבַּחַהּ וַתִּקַּח־קֶמֶחַ וַתִּלְשׁ וַתִּפְהוּ מִצוֹת:
 חכ וַתִּגַּשׁ לְפָנֵי־שָׂאוֹל וּלְפָנֵי עֲבָדָיו וַיֹּאכְלוּ וַיִּקְמוּ וַיֵּלְכוּ בְּלֵילָה
 חל הַהוּא:

ענה על שלוש שאלות: על שאלה 1 (חובה), ועל שתיים מהשאלות 2-4 (לכל שאלה – 4 נקודות).
 ענה על שאלה 1 (חובה).

1. במצג (אקספוזיציה) לסיפור (פסוקים 3-6 בקטע שלפניך) נזכרים פרטים הנחוצים להבנת המשך הסיפור ונזכרים גם בהמשכו (פסוקים 7-25).
 הבא מהמצג (אקספוזיציה) שלושה פרטים הנזכרים בהמשך הסיפור, והסבר את תפקידו של כל אחד מפרטים אלה בסיפור.

ענה על שתיים מהשאלות 2-4.

2. קרא את פירוש מצודת דוד לפסוק 14:

" והוא עוטה מעיל' – והוא מלבוש המיוחד לאדם גדול וחשוב."

מוטיב הבגד, החוזר בסיפור זה, משמש את המספר המקראי להדגשת הפער בין מעמדו של שאול למעמדו של שמואל.

בסס טענה זו על פסוקים 8-14 שלפניך ועל הפירוש של מצודת דוד.

3. קרא פסוקים 17-19 שלפניך, וכן מלכים א', י"א, 29-35.

א. בשני הכתובים מופיע השורש ק-ר-ע.

באיזה הקשר מוזכר שורש זה בכל אחד מהכתובים, ומה היא הסמליות הבאה לידי

ביטוי במלכים א', י"א? (2 נקודות)

ב. העונש המובע בקריעה בקטע שלפניך חמור יותר מהעונש הנזכר במלכים.

בסס טענה זו על שתי ראיות מהכתובים. (2 נקודות)

4. אירוניה נוצרת בסיפור כאשר יש פער בין הדברים הנאמרים ובין המשמעות הנסותרת שלהם.

לאור פסוקים 3-6 שלפניך, כתוב מהי האירוניה הנוצרת בפסוק 9, ומהי האירוניה הנוצרת

בפסוק 10 שלפניך.

/המשך בעמוד 4/

פרק שני - נושא הגג: "מלכים ונביאים" (32 נקודות)

ענה על שתי שאלות: על אחת מהשאלות 5-6, ועל אחת מהשאלות 7-8.
בכל אחת מהשאלות שבחרת ענה על שניים מהסעיפים א-ג.
(לכל סעיף - 8 נקודות; סה"כ - 16 נקודות לשאלה)

ענה על אחת מהשאלות 5-6.

5. קרא מלכים א, י"ח, 21-7.

וַיְהִי עַבְדֵיהֶוּ בַדֶּרֶךְ וַהֲנֵה אֱלֹהֵוּ לִקְרֹאתוֹ וַיִּפְדֵהוּ וַיִּפְלֵ
ח עַל-פָּנָיו וַיֹּאמֶר הֲאֵתָה זֶה אֲדֹנָי אֱלֹהֵיוּ: וַיֹּאמֶר לוֹ אֲנִי לֶךְ
ט אֲמֹר לְאֲדֹנֶיךָ הֲנֵה אֱלֹהֵיוּ: וַיֹּאמֶר מַה חֲטָאתִי כִּי-אֵתָה נִתַּן
י אֶת-עַבְדְּךָ בִּיד-אֲחָאֵב לְהַמִּיתַנִּי: חַי ה' אֱלֹהֶיךָ אִם-יֵשׁ-
יא גֹי וּמַמְלָכָה אֲשֶׁר לֹא-שָׁלַח אֲדֹנָי שָׁם לִבְקֹשֶׁךָ וְאָמְרוּ אִין
יב וְהַשְׂבִיעַ אֶת-הַמַּמְלָכָה וְאֶת-הַגֹּי כִּי לֹא יִמְצְאוּכֶם: וְעַתָּה
יג אַתָּה אֲמֹר לֶךְ אֲמֹר לְאֲדֹנֶיךָ הֲנֵה אֱלֹהֵיוּ: וְהָיָה אֲנִי אֶלְךָ
יד מֵאֵתְךָ וְרוּחַ ה' וַיִּשְׁאֶךְ עַל אֲשֶׁר לֹא-אֲדַע וּבִאתִי לְהַגִּיד
טו לְאֲחָאֵב וְלֹא יִמְצְאוּךָ וְהִרְגֵנִי וְעַבְדְּךָ יֵרָא אֶת-ה' מִנְעָרָי:
טז הַלֹּא-הִגַּד לְאֲדֹנָי אֶת אֲשֶׁר-עָשִׂיתִי בַּהֲרֹג אִיזְבֵּל אֶת נְבִיאֵי
יז ה': וְאֲחָאֵב מִנְבִיאֵי ה' מֵאֵה אִישׁ חֲמִשִּׁים חֲמִשִּׁים אִישׁ
יח בַּמַּעֲרָה וְאָכַלכֶּלֶם לֶחֶם וּמַיִם: וְעַתָּה אַתָּה אֲמֹר לֶךְ אֲמֹר
יט לְאֲדֹנֶיךָ הֲנֵה אֱלֹהֵיוּ וְהִרְגֵנִי: וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵיוּ חַי ה' עֲבָאוֹת
כ אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לִפְנֵיו כִּי הַיּוֹם אֲרֹאֶה אֱלֹוֹ: וַיֵּלֶךְ עַבְדֵיהֶוּ
כא לִקְרֹאת אֲחָאֵב וַיַּגִּד לוֹ וַיֵּלֶךְ אֲחָאֵב לִקְרֹאת אֱלֹהֵיוּ: וַיְהִי
כב כִּרְאוֹת אֲחָאֵב אֶת-אֱלֹהֵיוּ וַיֹּאמֶר אֲחָאֵב אֱלֹוֹ הֲאֵתָה זֶה עַבְדְּ
כג יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר לֹא עָכַרְתִּי אֶת-יִשְׂרָאֵל כִּי אִם-אַתָּה וּבֵית
כד אֲבִיךָ בַּעֲזוֹבְכֶם אֶת-מִצְוֹת ה' וְתֵלַךְ אַחֲרַי הַבְּעִלִים: וְעַתָּה
כה שְׁלַח קִבֵּץ אֵלַי אֶת-כָּל-יִשְׂרָאֵל אֶל-הַר הַפְּרָמִל וְאֶת-נְבִיאֵי
כו הַבַּעַל אַרְבַּע מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים וּנְבִיאֵי הָאֲשֶׁרָה אַרְבַּע מֵאוֹת
כז אֲכֹלֵי שִׁלְחֹן אִיזְבֵּל: וַיִּשְׁלַח אֲחָאֵב בְּכָל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְבֹּץ
כח אֶת-הַנְּבִיאִים אֶל-הַר הַפְּרָמִל: וַיִּגֹּשׁ אֱלֹהֵיוּ אֶל-כָּל-הָעַם
כט וַיֹּאמֶר עַד-מָתַי אַתֶּם פֹּסְחִים עַל-שְׁתֵּי הַסַּעֲפִים אִם-ה'
ל האֱלֹהִים לָכֵן אַחֲרָיו וְאִם-הַבַּעַל לָכֵן אַחֲרָיו וְלֹא-עֲנֵנו הָעַם
לא אֹתוֹ דָּבָר:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. קרא פסוקים 7-14 בקטע שלפניך.

(1) כתוב בלשונך מה מבקש אליהו מעובדיה. (2 נקודות)

(2) קרא את שני הפירושים שלפניך:

רד"ק (לפסוק 12): " ויעבדך ירא את ה' – לפיכך יש לך לחמול עלי שלא תביאני לדי מיתה".

מצודת דוד (לפסוק 14): " ועתה וגו' והרגני – ואם כן מי יכלכל הנביאים מעתה חמול נא עליהם".

על פי הפרשנים, אפשר לראות בדברי עובדיה שני נימוקים לסירובו לבקשת אליהו.

הסבר את הנימוק שמביא רד"ק, ואת הנימוק שמביא מצודת דוד. (6 נקודות)

ב. המילה "אדון" חוזרת בפסוקים 7-11, בהטיות שונות.

(1) הסבר כיצד החזרה על המילה "אדון" מעידה על המצב שבו נתון עובדיה.

(3 נקודות)

(2) קרא גם את פסוק 21 שלפניך.

במה דומה מצבו של עובדיה למצב העם, על פי תפיסת אליהו באמרו אליהם:

"עד מתי אתם פסחים על שתי הסעפים" (פסוק 21)? (5 נקודות)

ג. קרא פסוקים 17-18 בקטע שלפניך.

(1) מי גרם לבצורת על פי אחאב? הסבר כיצד התנהגות אחאב על פי פסוק 10

מבטאת את תפיסתו לגבי הגורם לבצורת. (4 נקודות)

(2) מי גרם לבצורת על פי אליהו, ומהי הסיבה לבצורת, לדעתו? בסס את תשובתך

על הכתוב. (4 נקודות)

א ויהי בהעלות ה' את אליהו בסערה
 ב השמים וילך אליהו ואלישע מן הגלגל: ויאמר אליהו אל-
 ג אלישע שב-נא פה כי ה' שלחני עד-בית-אל ויאמר
 ד אלישע חיי-ה' ותירנפשך אם-אעזבך וירדו בית-אל:
 ה ויצאו בני-הנביאים אשר-בית-אל אל-אלישע ויאמרו אליו
 וידעת כי היום ה' לקח את-אדניך מעל ראשך ויאמר
 ז גס-אני ידעתי החשו: ויאמר לו אליהו אלישע ושב-נא פה
 ח כי ה' שלחני יריחו ויאמר חיי-ה' ותירנפשך אם-אעזבך
 ט ויבאו יריחו: ויגשו בני-הנביאים אשר-ביריחו אל-אלישע
 י ויאמרו אליו הידעת כי היום ה' לקח את-אדניך מעל
 יא ראשך ויאמר גס-אני ידעתי החשו: ויאמר לו אליהו שב-
 יב נא פה כי ה' שלחני הירדנה ויאמר חיי-ה' ותירנפשך
 יג אם-אעזבך וילכו שניהם: וחמשים איש מבני הנביאים הלכו
 יד ויעמדו מנגד מרחוק ושניהם עמדו על-הירדן: ויקח אליהו
 טו את-אדרתו ויגלם ויפה את-המים ויחצו הנה והנה ויעברו
 טז שניהם בחרבה: והי כעברם ואלהו אמר אל-אלישע שאל
 יז מה אעשה-לך בטרם אלקח מעמך ויאמר אלישע ויהי-נא
 יח פירשנים ברוחך אלי: ויאמר הקשית לשאול אם-תראה
 יט אתי לקח מאתך יהי-לך כן ואם-אין לא יהיה: והי המה
 כ הלכים הלוך ודבר והנה רכב-אש וסוסי אש ויפרדו בין
 כא שניהם ועל אליהו בסערה השמים: ואלישע ראה והוא
 כב מצעק אבי אבי רכב ישראל ופרשיו ולא ראהו עוד ויחזק
 כג בבגדיו ויקרעם לשנים קרעים: וירם את-אדרת אליהו אשר
 כד נפלה מעליו וישב ויעמד על-שפת הירדן: ויקח את-אדרת
 כה אליהו אשר-נפלה מעליו ויפה את-המים ויאמר איה ה':
 כו אלהי אליהו אף-הוא ויפה את-המים ויחצו הנה והנה
 כז ויעברו אלישע: ויראהו בני-הנביאים אשר-ביריחו מנגד
 כח ויאמרו נחה רוח אליהו על-אלישע ויבאו לקראתו וישתחוו-
 לו ארצה:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. קרא פסוקים 2-6 שלפניך.

(1) כתוב שתי אמירות שונות של אלישע החוזרות כמה פעמים בפסוקים אלה, והסבר מה מבטאות שתי אמירות אלה בנוגע ליחסים בין אלישע לאליהו.
(4 נקודות)

(2) יש הטוענים כי להסתלקותו של אליהו מן העולם קדם תהליך של פרדה. בסס טענה זו על דוגמה אחת מפסוקים 2-6 שלפניך. (4 נקודות)

ב. (1) קרא פסוק 12 שלפניך, וכן שמואל ב, י"ט, 1.

החזרה על אותו שם מהווה אמצעי ספרותי בידי הסופר המקראי. מהי המטרה שהסופר המקראי מבקש להשיג בעזרת אמצעי ספרותי זה?
בסס את תשובתך על שני הכתובים. (4 נקודות)

(2) קרא פסוקים 11-12 שלפניך.

על סמך המסופר בפסוקים אלה, כיצד נתפסת דמותו של אליהו במסורת ישראל?
(4 נקודות)

ג. בקטע שלפניך אפשר להבחין בשלבים בהפיכתו של אלישע למחליפו של אליהו כנביא.

כתוב מה הם שלושת השלבים המתוארים בפסוקים 11-12, 13-14, 15.

ענה על אחת מהשאלות 7-8.

7. קרא דברים, י"ב, 14-1.

אלה החקים

והמשפטים אשר תשמרון לעשות בארץ אשר נתן ה' אלהי אבותיך לך לרשתה כל הימים אשר אתם חיים על-הארמה: אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים אשר אתם ירשים אתם את-אלהיהם על-ההרים הרמים ועל-הגבעות ותחת כל-עץ רענן: ונתעתם את-מזבחתם ושבתם את-מצבתם ואשריהם תשרפון באש ופסילי אלהיהם תגדעון ואבדתם את שמם מן המקום ההוא: לא תעשון כן ל'ה' אלהיכם: כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלהיכם מכל שבטיכם לשום את-שמו שם לשכנו תדרשו ובאת שמה: והבאתם שמה עלתיכם וזבחיכם ואת מעשרתיכם ואת תרומת ידכם ונדריכם ונדבתים ובכרת בקרכם וצאנכם: ואכלתם שם לפני ה' אלהיכם ושמתם בכל משלח ידכם אתם ובתיכם אשר ברכך ה' אלהיך: לא תעשון ככל אשר אנחנו עשים פה היום איש בל-הישר בעיניו: כי לא-באתם עד-עתה אל-המנוחה ואל-הנחלה אשר-ה' אלהיך נתן לך: ועברתם את-הירדן וישבתם בארץ אשר-ה' אלהיכם מנחיל אתכם והניח לכם מכל-איביכם מסביב וישבתם בטח: והיה המקום אשר יבחר ה' אלהיכם בו לשכן שמו שם שמה תביאו את כל-אשר אנכי מצוה אתכם עולתיכם וזבחיכם מעשרתיכם ותרמת ידכם וכל מבחר נדריכם אשר תדרו ל'ה': ושמחתם לפני ה' אלהיכם אתם ובניכם ובנותיכם ועבדיכם ואמהתיכם והלוי אשר בשעריכם כי אין לו חלק ונחלה אתכם: השמר לך פן-תעלה עלתיך בכל מקום אשר תראה: כי אם במקום אשר יבחר ה' באחד שבטיך שם תעלה עלתיך ושם תעשה כל אשר אנכי מצוה:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. קרא פסוקים 1-6 בקטע שלפניך.

כתוב את שתי הדרישות המרכזיות מהעם לפי פסוקים אלה, והסבר את השוני בין דרישות אלה לדרכי הפולחן של הגויים. בסס את תשובתך על הפסוקים.

ב. (1) קרא פסוקים 5-6 שלפניך, וכן **מלכים א**, ח', 28-30.

מהו תפקיד המקדש על פי הפסוקים **ממלכים א**, ומהו תפקיד "המקום אשר יבחר" בקטע שלפניך? (5 נקודות)

(2) מה אפשר ללמוד מפסוקים 9-10 (בקטע שלפניך) על המצב שמאפשר לקיים את

חוק ריכוז הפולחן? (3 נקודות)

ג. (1) קרא את דברי מ' ויינפלד (עיבוד על פי מאמרו: "המפנה בתפיסת האלוהות והפולחן

בספר דברים"):

"הקרבת עצמו אינו נחוץ לאל, הוא רק מהווה ביטוי של תודה לאל, ובוה כל חשיבותו...

[...] כל עיקרו של הזבח איננו בא אלא לתמוך באנשים עניים".

מה הן שתי מטרות הפולחן **בדברים**, לפי ויינפלד? הבא מהפסוקים ביסוס

לכל אחת מן המטרות האלה. (5 נקודות)

(2) מהו הקשר בין חוק ריכוז הפולחן ובין החובה לדאוג ללוי? (3 נקודות)

כֹּה אָמַר ה' קוֹל בְּרָמָה יד
 נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים רָחַל מִבֶּכֶה עַל-בְּנֵיהָ מֵאֲנָה לִהְנַחֵם
 עַל-בְּנֵיהָ כִּי אֵינֶנּוּ: ט
 כֹּה אָמַר ה' מִנְעִי קוֹלְךָ ט
 מִבְּכִי וְעֵינַיִךְ מִדִּמְעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר לִפְעֻלַּתְךָ נֹאס־ה' וְשָׁבוּ
 מֵאֶרֶץ אוֹיֵב: וַיִּשְׁתַּקֹּוּהָ לְאַחֲרִיתְךָ נֹאס־ה' וְשָׁבוּ בָנִים ט
 לְגִבּוֹלָם: שָׁמוֹעַ שָׁמַעְתִּי אִפְרַיִם מִתְנוֹדָד יִסְרַתְנִי וְאוֹסֵר כַּעֲגֹל י
 לֹא לִמֹּד הִשְׁבֵנוּ וְאִשׁוּבָה כִּי אַתָּה ה' אֱלֹהֵי: כִּי-אַחֲרַי שׁוּבוּ יח
 נַחֲמֵתִי וְאַחֲרַי הוֹדַעִי סִפְקֵתִי עַל-יָדְךָ בְּשֵׁתִי וְגַס־נִכְלַמְתִּי כִּי
 נִשְׁאַתִּי חֲרַפְתָּ נְעוּרַי: הֲבֵן יָקִיר לִי אִפְרַיִם אִם יֶלֶד שַׁעֲשׂוּעִים ט
 כִּי-מִדִּי דַבְרִי בּוֹ זָכָר אֲזַכְּרֶנּוּ עוֹד עַל-פֶּן הָמוּ מֵעַי לֹא רָחַם
 אֲרַחֲמֶנּוּ נֹאס־ה':

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. (1) על איזה חלק מהעם מדבר ירמיהו בפסוקים אלה? הבא ביסוס אחד מהכתוב. (4 נקודות)

(2) איזה קושי עולה מכך לאור מקום נבואתו של ירמיהו, לפי ירמיה, א', 1-13? (4 נקודות)

ב. בקטע מפורטים כמה גורמים לשיבת הבנים לארץ.

(1) מה בפעולת האם גרם לשיבת הבנים, ומה בדברי ה' מסביר את שיבתם? (4 נקודות)

(2) קרא ירמיה, ל"א, 26-29.

ציין שתי הבטחות (מפסוקים שונים) בנוגע למה שיתרחש אחרי השיבה לארץ. הסבר. (4 נקודות)

ג. קרא את פסוק 18 שלפניך.

הרמב"ם דן בעניין החזרה בתשובה וכותב (בי"משה תורה", ספר המדע, הלכות תשובה, ב): "ומה היא התשובה? הוא שיעזוב החוטא חטאו, ויסירו ממחשבתו ויגמור בלבו שלא יעשה עוד... וכן יתנחם על שעבר, שנאמר וכי אחרי שובי נחמתי (ירמיה, ל"א, 18)".

(1) הבא מדברי הרמב"ם שלושה מרכיבים בתהליך החזרה בתשובה, והסבר אותם. (6 נקודות)

(2) הרמב"ם מבסס את דבריו על ביטוי מפסוק 18. מהו ביטוי זה?

הבא שני ביטויי חרטה נוספים מפסוק 18, והסבר אותם.

(2 נקודות)

שים לב: המשך הבחינה בעמוד הבא.

פרק שלישי – נושא החובה: "עלילות הראשית" (14 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 9-10.

9. קרא בראשית, א', 26-28; ב', 18-23.

בראשית, א', 26-28

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ
וְיִרְדּוּ בְדִגְתַּי הַיָּם וּבַעֲוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־
הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ: וַיִּבְרָא אֱלֹהִים וְאֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ
בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם: וַיְבָרֶךְ
אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת־הָאָרֶץ
וּכְבֹּשׁוּהָ וְרִדּוּ בְּדִגְתַּי הַיָּם וּבַעֲוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיַּי הָרֶמֶשׂ
עַל־הָאָרֶץ:

בראשית, ב', 18-23

וַיֹּאמֶר ה'
אֱלֹהִים לֵאמֹר טוֹב הִיּוֹת הָאָדָם לְבִדּוֹ אֶעֱשֶׂה־לוֹ עֹזֵר כְּנֶגְדּוֹ: וַיִּצַּר
ה' אֱלֹהִים מִן־הָאֲדָמָה כְּלַחִית הַשָּׂדֶה וְאֶת־כָּל־עֹוֹף הַשָּׁמַיִם
וַיִּבְאֵ אֶל־הָאָדָם לְרֵאוֹת מַה־יִּקְרָא־לוֹ וְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָא־
לוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ: וַיִּקְרָא הָאָדָם שְׁמוֹת לְכָל־
הַבְּהֵמָה וְלַעֲוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכָל חַיַּי הַשָּׂדֶה וְלָאָדָם לֹא־מָצָא
עֹזֵר כְּנֶגְדּוֹ: וַיִּפֹּל ה' אֱלֹהִים וַתְּרַדְמָה עַל־הָאָדָם וַיִּישָׁן
וַיִּקַּח אֶחָת מִצִּלְעֹתָיו וַיִּסְגֵּד בָּשָׂר תַּחַתְנָה: וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים
אֶת־הַצֶּלַע אֲשֶׁר־לָקַח מִן־הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיִּבְאֶה אֶל־הָאָדָם:
וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הִפְעִם עֵצָם מֵעַצְמִי וּבָשָׂר מִבָּשָׂרִי לְזֹאת
יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לָקַחְתָּ זֹאת:

א. ההבדלים בין תיאור בריאת האדם בפרק א' ובין התיאור בפרק ב' מבטאים

שתי תפיסות שונות בנוגע למעמד האישה אל מול מעמד האיש.

מה הן שתי התפיסות? הבא מהכתוב שתי ראיות לתפיסה שבפרק א',

ושתי ראיות לתפיסה שבפרק ב'. (8 נקודות)

ב. קרא את פרק ב', 18 שלפניך.

ספורנו פירש: " עזר כנגדו" – עזר שיהיה כמו שווה לו בצלם ודמותו.

האם פירושו של ספורנו מבטא תפיסה דומה לזו שבפרק א', או תפיסה דומה לזו

שבפרק ב'? נמק את תשובתך. (6 נקודות)

10. קרא בראשית, ד', 10-1.

והָאָדָם יָדַע אֶת־חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתְּהַרֵּא א
 וַתֵּלֶד אֶת־קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת־ה': וַתִּסְפָּר לְלֶדֶת
 אֶת־אָחִיו אֶת־הָבֶל וַיְהִי־הֶבֶל רֹעֵה צֹאן וְקַיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה:
 וַיְהִי מִקֵּץ יָמַיִם וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרֵי הָאֲדָמָה מִנְחָה ל': וְהָבֶל
 הֵבִיא גַם־הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ וּמִחֶלְבֵהֶן וַיִּשַׁע ה': אֶל־
 הָבֶל וְאֶל־מִנְחָתוֹ: וְאֶל־קַיִן וְאֶל־מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה וַיַּחַר
 לְקַיִן מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו: וַיֹּאמֶר ה': אֶל־קַיִן לְמָה חָרָה לְךָ
 וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ: הֲלוֹא אֶסְתִּיטֵּב שְׂאת וְאִם לֹא תִּיטֵּב
 לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ וְאֵלֶיךָ תִּשְׁוֹקוּ וְאַתָּה תִּמְשָׁל־בוֹ:
 וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל־הָבֶל אָחִיו וַיְהִי בְהִיטָם בַּשָּׂדֶה וַיִּקֶּם קַיִן
 אֶל־הָבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ: וַיֹּאמֶר ה': אֶל־קַיִן אֵי הָבֶל
 אָחִיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי: וַיֹּאמֶר מַה
 עָשִׂיתָ קוֹל דְּבַרְךָ צָעֲקִים אֵלַי מִן־הָאֲדָמָה:

א. לפניך שני פירושים למילה "שאת" (פסוק 7):

— תתגבר (ייטב לך, תוכל לשאת את ראשך)

— מנחה (=קרבו)

איזה פירוש מקשר בין פסוק 7 לפסוקים הקודמים לו בפרק, ואיזה פירוש מקשר

בין פסוק 7 לסיפור הרצח (פסוק 8)? הסבר.

בתשובתך כתוב מהו המסר המועבר לקין, לפי כל אחד מהפירושים. (8 נקודות)

ב. קרא פסוק 9.

קרא את מדרש תנחומא שלפניך (פרשת בראשית, סימן ט).

"אמר לו הקב"ה: אי הבל אחיך? אמר לו: לא ידעת, השומר אחי אנכי? אתה הוא שומר

כל הבריות ואתה מבקשו מידי? ... שאילו קיבלת קרבני כמותו, לא הייתי מתקנא בו."

(1) על פי המדרש, מה הן שתי הטענות של קין כלפי ה' (3 נקודות)

(2) יש הרואים בשאלה "השומר אחי אנכי" (פסוק 9) שאלה רטורית.

מה מנסה קין לטעון באמצעות שאלה רטורית זו? (3 נקודות)

פרק רביעי - נושאי הבחירה (42 נקודות)

בפרק זה חמישה נושאים, ובכל נושא שתי שאלות (שאלות 11-20).
עליך לבחור בשלושת הנושאים שלמדת, ולענות על שאלה אחת מכל נושא שבחרת.
(סה"כ - שלוש שאלות; לכל שאלה - 14 נקודות)

נושא בחירה: "חורבן, גלות וגאולה"

ענה על אחת מהשאלות 11-12.

11. קרא חגי, א', 11-3; עזרא, ג', 9-6.

חגי, א', 11-3

ויהי דבר-ה' בידי-חגי הנביא
 לאמר: הֲעֵת לָכֶם אַתֶּם לִשְׁבֹת בְּבָתֵיכֶם סְפוּגִים וְהַבֵּית הַזֶּה
 חָרֵב: וְעַתָּה כֹּה אָמַר ה': עֲבֹאוֹת שִׁימוּ לְבַבְכֶם עַל-דְּרֹכֵיכֶם:
 זְרַעְתֶּם הַרְבֵּה וְהָבֵא מַעֵט אֱכֹל וְאִין-לְשַׁבְּעָה שְׂתוּ וְאִין-
 לְשַׁבְּרָה לְבוֹשׁ וְאִין-לֶחֶם לוֹ וְהִמְשַׁתְּכֶר מִשְׁתַּכֵּר אֶל-עֲרוֹר
 נְקֹוֹב: כֹּה אָמַר ה': עֲבֹאוֹת שִׁימוּ לְבַבְכֶם עַל-
 דְּרֹכֵיכֶם: עַל־הַדָּהַר וְהַבְּאֵתִים עֵץ וּבְנֵי הַבַּיִת וְאַרְצֵה־כּוֹ וְאַנְכַד
 אָמַר ה': פְּנֵה אֶל-הַרְבֵּה וְהִנֵּה לְמַעַט וְהַבְּאֵתִים הַבַּיִת
 וּנְפַתֵי כּוֹ יַעַן מָה נָאִם ה': עֲבֹאוֹת יַעַן בֵּיתִי אֲשֶׁר-הוּא
 חָרֵב וְאַתֶּם רֹצִים אִישׁ לְבֵיתוֹ: עַל-כֵּן עֲלֵיכֶם כָּל־אֵו שָׁמַיִם
 מִשָּׁל וְהָאָרֶץ כָּל־אֵה יְבוּלָה: וְאַקְרָא חָרֵב עַל-הָאָרֶץ וְעַל-
 הַהָרִים וְעַל-הַדָּגָן וְעַל-הַתִּירוֹשׁ וְעַל-הַיְצֵהָר וְעַל אֲשֶׁר
 תּוֹצֵיא הָאָדָמָה וְעַל-הָאָדָם וְעַל-הַבְּהֵמָה וְעַל כָּל-יִגְיעַ
 כְּפִים:

(שים לב: קטע נוסף וסעיפי השאלה בעמוד הבא.)

מיום אחד לחדש השביעי
 החלו להעלות עלות לה: והיכל ה: לא יסד: ויתגור
 כסף לחצבים ולחדשים ומאכל ומשתה ושמן לצדנים
 ולצדים להביא עצי ארזים מן הלבנון אלים יפוא כרשיון
 כודש מלך-פרס עליהם: ובשנה השנית
 לבואם אל-בית האלהים לירושלם בחדש השני החלו
 ודבבל בן-שאלתאיאל וישוע בן-יוצדק ושאר אחיהם
 הכהנים והלוים וכל-הבאים מהשבי ירושלם ויעמידו את-
 הלוים מבן עשרים שנה ומעלה לנצח על-מלאכת בית-
 ה: ויעמד ישוע בןו ואחיו קדמיאל ובניו בנתי-הודה
 כאחד לנצח על-עשה המלאכה בבית האלהים בני חננד
 בניהם ואחיהם הלוים:

שני הכתובים שלפניך עוסקים בבניית המקדש.

א. (1) כתוב, על פי כל אחד מהכתובים שלפניך:

- על מי מוטלת מלאכת הבנייה
- מה הם החומרים המשמשים לבנייה
- מי אפשר את הבנייה / ציווה עליה.

הסבר את תשובתך, ובסס אותה על הכתובים. (5 נקודות)

(2) הסבר כיצד פער הזמנים בין התיאור בעזרא ובין נבואת חגי עשוי להסביר את

ההבדלים האלה. (5 נקודות)

ב. קרא את הקטע מחגי.

הבא שלוש דוגמאות מפסוק 6 למצבו הקשה של העם בתקופת חגי, והסבר אותן.

(4 נקודות)

12. קרא ירמיה, א', 11-12; זכריה, ד', 7-1.

ירמיה, א', 11-12

וַיְהִי
 דְבַר-יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר מַה-אַתָּה רֹאֵה יִרְמְיָהוּ וְאָמַר מִקֵּל
 יְיָ שֶׁקָּד אָנֹכִי רֹאֵה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי הֲיִטְבַּת לְרֹאֲוֹת בֵּין-שֶׁקֶד
 אָנֹכִי עַל-דְּבָרֵי לַעֲשָׂתוֹ:

זכריה, ד', 7-1

וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶאךָ
 הַדְּבַר בִּי וַיַּעֲדֵנִי כְּאִישׁ אֲשֶׁר-יַעֲזֹר מִשְׁנָתוֹ: וַיֹּאמֶר אֵלַי מַה
 אַתָּה רֹאֵה וַיֹּאמֶר רֵאִיתִי וְהִנֵּה מְנוּדָת זָהָב כְּלָה וְגִלְהָ עַל-
 רֹאשָׁהּ וְשִׁבְעָה נִרְתְּיָה עָלֶיהָ שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוֹצְקוֹת לְנִדּוֹת
 אֲשֶׁר עַל-רֹאשָׁהּ: וְשָׁנִים זִיתִים עָלֶיהָ אֶחָד מִיּוֹמֵי הַגִּלְהָ וְאֶחָד
 עַל-שְׂמֹאלָהּ: וְאֵעַן וְאָמַר אֶל-הַמֶּלֶאךָ הַדְּבַר בִּי לֵאמֹר מַה-
 אֵלֶּה אֲדֹנָי: וְאֵעַן הַמֶּלֶאךָ הַדְּבַר בִּי וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲלוֹא יָדַעְתָּ
 מַה-הֵמָּה אֵלֶּה וְאָמַר לֹא אֲדֹנָי: וְאֵעַן וַיֹּאמֶר אֵלַי לֵאמֹר
 זֶה דְבַר-יְהוָה אֶל-זָרְבָבֶל לֵאמֹר לֹא בְחִיל וְלֹא בְכַח בִּי
 אֶסְבְּרוּחֵי אָמַר יְהוָה עֲבָאוֹת: מִי-אַתָּה הִרְגִּדוֹל לִפְנֵי
 זָרְבָבֶל לְמוֹשֵׁר וְהוֹצִיא אֶת-הָאֲבָן הַרְאֵשָׁה תִּשְׂאוֹת חֵן וְחֵן
 לָהּ:

א. במראה המנוורה (בזכריה) מתוארים "שנים זיתים" (פסוק 3).

(1) מה מסמלים הזיתים בנבואה זו? תוכל להיעזר בזכריה, ד', 14. (3 נקודות)

(2) מה משמעות ענף הזית על פי בראשית, ח', 11-14, ומה משמעות ענפי הזית

בסמל של מדינת ישראל היום? (3 נקודות)

ב. בשני הקטעים שלפניך ירמיהו וזכריה רואים מראה, וכל אחד מהם נשאל:

"מה אתה רואה?"

(1) כתוב מהי תגובת ה' על דברי ירמיהו, ומהי תגובת המלאך על דברי זכריה.

הסבר מה אפשר ללמוד מהשוני בתגובות האלה על היחס השונה לנביא, בכל

אחד מהמקרים. (5 נקודות)

(2) כתוב מהו המסר של הנבואה בזכריה, לפי פסוק 6 בקטע. (3 נקודות)

נושא בחירה: "אדם וגורלו בספרות החכמה"

ענה על אחת מהשאלות 13-14.

13. קרא קהלת, ב', 9-11, 24-26.

קהלת, ב', 9-11

וְגִדַּלְתִּי וְהוֹסַפְתִּי ט
 מִכֹּל שֶׁהָיָה לִפְנֵי בִירוּשָׁלַם אֶף חֲכַמְתִּי עֲמִידָה לִי: וְכֹל אֲשֶׁר
 שָׂאֲלוּ עֵינַי לֹא אֶעֱלֵתִי מֵהֶם לֹא־מִנְעַתִּי אֶת־לִבִּי מִכָּל־שִׂמְחָה
 כִּי־לִבִּי שִׂמַח מִכָּל־עֲמָלִי וְזֶה־הָיָה חֶלְקִי מִכָּל־עֲמָלִי: וּפְנֵיתִי
 אֲנִי בְּכָל־מַעֲשֵׂי שַׁעֲשׂוּ יָדַי וּבְעֵמֶל שַׁעֲמַלְתִּי לַעֲשׂוֹת וְהִנֵּה
 הֶבֶל הֶבֶל וְדַעוֹת רוּחַ וְאֵין יִתְרוֹן תַּחַת הַשָּׁמַשׁ:

קהלת, ב', 24-26

אֵין־טוֹב בְּאָדָם שִׂיאֲכֹל ט
 וְשִׂתָּה וְהִרְאָה אֶת־נַפְשׁוֹ טוֹב בַּעֲמָלוֹ גַּם־זֶה רָאִיתִי אֲנִי
 כִּי מִיַּד הָאֱלֹהִים הִיא: כִּי מִי יֵאָכֵל וּמִי יִחַוֵּשׁ חוּץ מִמֶּנִּי:
 כִּי לְאָדָם שְׂטוֹב לִפְנֵי נֶתָן חֲכָמָה וְדַעַת וְשִׂמְחָה וּלְחוּטָא
 נֶתָן עֲנָן לְאֶסֶף וּלְכֶנוֶס לָתֵת לְטוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים גַּם־זֶה
 הֶבֶל וְדַעוֹת רוּחַ:

א. בקטע הראשון שלפניך (ב', 9-11) באות לידי ביטוי שתי משמעויות שונות של המושג "עמל".

הצג את שתי המשמעויות, ובסס אותן על הכתוב. (6 נקודות)

ב. קרא גם איוב, ח', 1-6.

בדברי בלדד יש תפיסת גמול, הדומה לתפיסתם של הרעים האחרים.

(1) מהי תפיסת גמול זו? (4 נקודות)

(2) במה שונה תפיסתו של קהלת ביחס לגמול בפרק ב', 24-26 מתפיסת הגמול של

בלדד? בסס את תשובתך על הכתובים. (4 נקודות)

14. קרא איוב, ד', 9-17, ט', 19-28, 35-28.

איוב, ד', 9-1

א וַיַּעַן אֱלִיפַז הַתִּימְנִי וַיֹּאמֶר: הֲגַסָּה דְבַר אֱלֹהִים תִּלְאַהּ וְעִצֹר
 ב בְּמַלְיָן מִי יוּכַל: הֲנִיחַ יִסְרֹת רַבִּים וַיְדִים רַפּוֹת תַּחֲזֹק: בּוֹשֵׁל
 ג יְקִימוּן מַלְיָךְ וּבְרָכִים כְּדַעוֹת תֵּאֱמִין: כִּי עֲתָה וַתָּבֹוא אֱלֹהֶיךָ
 ד וַתִּלְאַ תִּגַּע עֲדֶיךָ וַתִּבְהַל: הֲלֹא יִרְאַתְךָ כִּסְלֹתְךָ תִּקְוֹתְךָ וְתִם
 ה דְּרַכֶּיךָ: זָכַרְנָא מִי הוּא נָקִי אָבֵד וְאֵיפֹה יִשְׁרִים נִכְחָדֶיךָ: כֹּאֲשֶׁר
 ו רְאִיתִי תְדוּשִׁי אֲוֶן וְדַעִי עֲמַל יִקְצְרֶהוּ: מִנְשַׁמַּת אֱלֹהִים יֵאבְדוּ
 ז וּמְרוֹחַ אָפוֹ יִכְלוּ:

איוב, ד', 19-17

ח הַאֲנוּשׁ מֵאֱלֹהִים יִצְדַּק
 ט אִם-מַעֲשֵׂהוּ יִטְהַר גְּבוּר: הֵן בַּעֲבָדָיו לֹא יֵאֱמִין וּבְמַלְאָכָיו יִשִּׁים
 י תַּהֲלֶה: אַף וּשְׁכֵנִי בְּתִיחֹמֵר אֲשֶׁר-בַּעֲפֹר יִסּוּדִים יִדְפְּאוּם לִפְנֵי-
 יא עֵשׂ:

איוב, ט', 35-28

יב יִגְדַּתִּי כֹל-עֲצַבְתִּי וְדַעַתִּי כִּי-לֹא תִנְקֵנִי: אֲנֹכִי אֲדַשֵּׁעַ לְמוֹהַר
 יג וְהֵבֵל אֵיגַע: אִם-הִתְרַחֲצֵתִי בַמַּוֶּשֶׁל וְהִזְפֹּתִי בַבַּר כְּפִי: כִּמְיֹ
 יד אֲזוּ בִשְׁחַת תִּטְבְּלֵנִי וְתַעֲבוּנֵי שְׁלֹמֹתַי: כִּי-לֹא אִישׁ כְּמוֹנִי אֶעֱנֶנּוּ
 טו נִבּוֹא יַחְדָּו בַּמִּשְׁפָּט: לֹא יִשְׁבִּיעֵנוּ מִזִּכְיָח יִשֵּׁת יָדוֹ עַל-שִׁנֵּינוּ:
 טז יִסַּר מַעֲלֵי שִׁכְנוֹ וְאִמְתּוֹ אֶל-תִּבְעַתֵּנוּ: אֲדַבְּרָה וְלֹא אִידָאֵנוּ
 יז כִּי-לֹא-כֵן אֲנֹכִי עֹמְדִי:

במסגרת הוויכוח בין איוב לרעיו עולות שאלות על הקשר בין האל לאדם.

א. (1) קרא פרק ד', 9-1 שלפניך.

אליפו מביא בדבריו משל מתחום עבודת האדמה.

הסבר את המשל, ואת תפיסת הגמול שהמשל משקף. (3 נקודות)

(2) בפרק ד', 17-19 אליפו טוען כי האדם לעולם לא יוכל להיות צודק במשפט מול האל.

הסבר כיצד הוא מוכיח את טענתו בעזרת "קל וחומר". (3 נקודות)

ב. בפרק ט', 28-35 איוב מביע רצון לבוא במשפט עם ה', אך טוען כי המשפט אינו יכול להתקיים.

הבא מדבריו שלושה נימוקים לכך שהמשפט אינו יכול להתקיים, והסבר אותם.

(8 נקודות)

/המשך בעמוד 20/

נושא בחירה: "חיי הפרט והכלל בראי השירה"

ענה על אחת מהשאלות 15-16.

15. קרא שיר השירים, ב', 14-17; ג', 5-1.

שיר השירים, ב', 14-17

יֹונָתִי בַּחֲגוּי הַפֶּלַע בְּסִתְרֵי הַמְּדֻרָה י
הָרֵאִינִי אֶת־מְרֵאִיךְ הַשְּׂמִיעֵנִי אֶת־קוֹלְךָ כִּי־קוֹלְךָ עָרֵב
וּמְרֵאִיךְ נְאוּוָה: אַחְזוּלְנֹו שׁוֹעֲלִים שְׁעֵלִים קִטְנִים ט
מִחֲבָלִים כְּדָמִים וּכְדָמִינוּ סְמֹדֵר: דוֹדִי לִי וְאֲנִי לוֹ הִרְעֵה ט
בְּשׁוֹשְׁנִים: עַד שִׁיפּוֹת הַיּוֹם וְנָסוּ הַצִּלְלִים סֹבֵב דְּמֵה־לֶּךָ דוֹדִי י
לְצַבִּי אוֹ לְעַפְרֵי הָאֵילִים עַל־הָרִי בְּתֵר:

שיר השירים, ג', 5-1

על- *

מִשְׁכְּבִי בְּלִילוֹת בְּקִשְׁתִּי אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי בְּקִשְׁתּוֹ וְלֹא
מִצְאָתִי: אֶקְוֶה נָא וְאֶסֹבְבָה בְּעִיר בְּשׁוּקִים וּבְרַחֲבוֹת ב
אֶבְקֶשֶׁה אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי בְּקִשְׁתּוֹ וְלֹא מִצְאָתִי: מִצְאָתִי ג
הַשְּׂמֹדִים הַסֹּבְבִים בְּעִיר אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי רְאִיתִם: כִּמְעַט ד
שְׁעַבְרָתִי מֵהֶם עַד שִׁמְצָאתִי אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי אֶתְחַדְתִּי
וְלֹא אֲרַפְנוּ עַד־שֶׁהִבִּיאָתוֹ אֶל־בֵּית אִמִּי וְאֶל־חֹדֶר
הוֹדְתִי: הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבָּאוֹת אוֹ ה
בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה אֶסְתַּעֲרוּ וְאֶסְתַּעֲדְדוּ אֶת־הָאֵהְבָה
עַד שֶׁתִּחַפְּצִי:

א. קרא את הקטע מפרק ב' שלפניך.

בקטע זה נזכרות חיות.

(1) לאילו חיות מדומים הדוד והרעיה בפסוקים 14, 17, וכיצד דימויים אלה

מאפיינים אותם? (4 נקודות)

(2) הסבר את פסוק 15 בעזרת דימוי השועלים. (2 נקודות)

ב. קרא את הקטע מפרק ג' שלפניך, וכן שיר השירים, ב', 14-8.

שתי הדמויות המרכזיות בשיר השירים הן הדוד והרעיה.

כתוב איזו מהדמויות האלה אקטיבית (פעילה) יותר ואיזו דמות פסיבית יותר, בכל

אחד מהקטעים (ב', 8-14; ג', 5-1). נמק את תשובתך, ובסס אותה על הפסוקים.

(8 נקודות)

16. קרא תהלים, ט"ו; קכ"א.

תהלים, ט"ו

מִזְמוֹר לְדָוִד: ה' מִי־גִּזְרֵי בְּהַר קֹדֶשׁךָ:
הוֹלֵךְ תָּמִים וּפְעֵל צְדָק וְדָבָר אֱמֶת בְּלִבָּבוֹ: לֹא־דָגַל וְעַל־
לְשׁוֹנוֹ לֹא־עָשָׂה לְרַעְהוּ רָעָה וְחִרְפָּה לֹא־נִשְׂאָה עַל־קִרְבּוֹ:
נְבֻזָה וּבְעֵינָיו נִמְאָס וְאֶת־יְרֵאֵי ה' יִכְבֵּד נִשְׁבַּע לְהִרְעֵ
וְלֹא יָמַר: כִּסְפוֹ וְלֹא־נָתַן בְּנַשְׁךְ וְשָׁחַד עַל־נַקְי לֹא־לָקַח
עָשָׂה אֱלֹהִים לֹא יָמוּט לְעוֹלָם:

תהלים, קכ"א

שִׁיר לְמַעְלֹת אֲשָׁא עֵינַי אֶל־הַהַרִים מֵאֵין יָבֵא עֲזָרִי: עֲזָרִי
מֵעַם ה' עָשָׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אֶל־יָתֵן לְמוֹט רִגְלֶךָ אֶל־יָנוּם
שְׁמֶרְךָ: הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: ה' שְׁמֶרְךָ
ה' צִלְךָ עַל־יַד יְמִינֶךָ: יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יַכְכָּה וַיְרַח בַּלַּיְלָה:
ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל־רָע וְיִשְׁמֹר אֶת־נַפְשְׁךָ: ה' יִשְׁמֹר־צִאתְךָ
וּבּוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

א. שני המזמורים פותחים בשאלה שהתשובה עליה ניתנת בהמשך המזמור. כתוב בלשונך את השאלה ואת עיקר התשובה, בכל אחד מן המזמורים. (4 נקודות)

ב. קרא את מזמור ט"ו שלפניך.

(1) במזמור זה, תכונות הצדיק המתוארות על דרך החיוב כתובות בזמנים

דקדוקיים מסוימים, ותכונותיו המתוארות על דרך השלילה כתובות בזמן דקדוקי אחר.

על סמך השוני בין התכונות, הכתובות בזמנים דקדוקיים שונים, קובע מי וייס כי "ההתרחקות מן הרע צריכה לקדם (=להקדים) את עשיית הטוב".

(מי וייס, "מקראות ככונתם", עמ' 148)

הסבר את דברי וייס, ובסס את תשובתך על שתי תכונות הכתובות בזמנים

דקדוקיים שונים. (6 נקודות)

(2) קרא את פירוש רש"י לביטוי "וחרפה לא נשא על קרבו" (פסוק 3):

"אם עבר קרבו עברה שיש בה עונש, יענישו במשפט, ולא נשא (=סלח) עליו חרפתו".

על פי פירוש רש"י, הסבר את הביטוי "וחרפה לא נשא על קרבו". (4 נקודות)

/המשך בעמוד 22/

נושא בחירה: "חוק וחברה במקרא"

ענה על אחת מהשאלות 17-18.

17. קרא בראשית, ט', 6; במדבר, ל"ה, 30-34.

בראשית, ט', 6

שֵׁפֶךְ דָּם הָאָדָם בְּאָדָם דָּמוֹ יִשְׁפָּךְ כִּי בַעֲלָם
אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת־הָאָדָם:

במדבר, ל"ה, 30-34

כָּל־מִכְהַד
נֶפֶשׁ לְפִי עֵדִים יִרְעַח אֶת־הָרֶעַח וְעַד אַחַד לֹא־יַעֲנֶה בְנֶפֶשׁ
לְמוֹת: וְלֹא־תִקְחוּ כֹפֶר לְנֶפֶשׁ רֶעַח אֲשֶׁר־הוּא רָשָׁע לְמוֹת
בְּיָמוֹת יוֹמָת: וְלֹא־תִקְחוּ כֹפֶר לְנוֹס אֶל־עֵיִד מִקְלָטוֹ לְשׂוֹב
לְשִׁבֶת בְּאֶרֶץ עַד־מוֹת הַכֹּהֵן: וְלֹא־תִחַמְפוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
אַתֶּם בָּהּ כִּי הָדָם הוּא יִחַנֵּף אֶת־הָאָרֶץ וְלֹא־יִכְפֹּר
לְדָם אֲשֶׁר שִׁפְךָ־בָּהּ כִּי־אִם בְּדָם שָׁפְכוּ: וְלֹא תִטְמֵא אֶת־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָהּ כִּי אֲנִי
ה' שֹׁכֵן בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

א. קרא את בראשית, ט', 6 שלפניך, וכן בראשית, ט', 3.

לפי הפסוקים מבראשית, היחס אל חיי האדם שונה מהיחס אל חיי בעלי החיים.

(1) הסבר מהו היחס המיוחד אל בני האדם, וכתוב מהו הנימוק לכך. (3 נקודות)

(2) איזה נימוק מוסיף הכתוב במדבר, ל"ה, 33-34 על הכתוב בבראשית?

(3 נקודות)

ב. הקטע במדבר שלפניך עוסק גם ברוצח במזיד וגם ברוצח בשגגה.

קרא גם את החוק מהמזרח הקדום (חוקי חתים, מס' 3):

"איש כי יכה איש בן חורין, או אישה בת חורין, ורק ידו שגתה (בשגגה) ומת, יקברנו, ושתֵי נפשות ייתן תמורתם (2 בני אדם תמורת כל הרוג), ואת משקו ימשכן."

במה שונה הענישה על רצח בשגגה בין החוק מהמזרח הקדום לבין החוק המקראי שלפניך?

מה אפשר ללמוד משוני זה בין שני המקורות על ההבדל בהשקפה על ערך חיי אדם?

(8 נקודות)

18. קרא דברים, כ', 19-20; כ"א, 10-14.

דברים, כ', 19-20

כ"י יט

תָּצוּר אֶל-עִיר יָמִים רַבִּים לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ לְתַפְשָׁהּ לֹא-תִשְׁחָת
אֶת-עֵצָה לְנַדַּח עָלֶיהָ גְרוֹן בֵּי מַמְנוֹ תֹאכַל וְאֹתוֹ לֹא תִכְרֹת בֵּי
הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה לִבָּא מִפְּנֵיךָ בַּמִּצּוֹר: רֶק עֵץ אֲשֶׁר-תִּדְרַע בֵּי-לֹא
עֵץ מֵאֲכָל הוּא אֹתוֹ תִשְׁחָת וּכְרַת וּבְנִית מִצּוֹר עַל-הָעִיר
אֲשֶׁר-הוּא עֹשֶׂה עִמָּךְ מִלְחָמָה עַד רִדְתָּה:

דברים, כ"א, 10-14

כִּי-תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל-אֵיבֶיךָ

וְנָתַנּוּ לְךָ אֱלֹהֶיךָ בִּידֶךָ וּשְׁבִית שְׁבוּיָו: וְרֵאִיתָ בְּשִׁבְיָהּ אִשָּׁה
יִפְתֹּת-תֵּאָדָר וְחִשְׁקֶת בָּהּ וּלְקַחְתָּ לָךְ לְאִשָּׁה: וְהִבֵּאתָ אֵל-
תּוֹךְ בֵּיתְךָ וּגְלַחְתָּ אֶת-רֵאשָׁהּ וְעָשִׂתָּ אֶת-צַפְרָנֶיהָ: וְהִסִּידָהּ
אֶת-שְׂמֹלֶת שִׁבְיָהּ מֵעֲלֶיהָ וּיִשְׁבַּח בְּבֵיתְךָ וּבִכְתָּהּ אֶת-אָבִיהָ
וְאֶת-אִמָּהּ יָרַח יָמִים וְאַחַר כֵּן תָּבוֹא אֵלֶיהָ וּבְעֵלְתָּהּ וְהִיתָה
לָךְ לְאִשָּׁה: וְהָיָה אִסְרָא חֲפִצָּת בָּהּ וּשְׁלַחְתָּהּ לְנַפְשָׁהּ
וּמְכַר לֹא-תִמְכְּרֶנָּה בַּכֶּסֶף לֹא-תִתְעַמֵּר בָּהּ תַּחַת אֲשֶׁר
עֲנִיתָה:

- א. שני החוקים שלפניך מגבילים את התנהגות הלוחמים בעת מלחמה.
  - (1) כתוב איזו הגבלה הקשורה לעצים מוטלת על הלוחם. (3 נקודות)
  - (2) כתוב שלוש הגבלות (משלושה פסוקים שונים) המוטלות על הלוחם ביחס לאישה השבויה. (6 נקודות)

ב. קרא את הקטע מ"מצבת מישע" שלפניך:

"אֵנֶךְ (=אנוכי) מִשֵּׁע בֶן כְּמִשְׁלִית [מִלְךְ מֵאֲב...]

וְאָעֵשׂ הַבְּמָת (=הבמה) זֹאת לְכִמְשׁ (אלוהי מואב)...

כִּי הִשְׁעֵנִי מִכָּל הַמְּלָכִו, וְכִי הָרָאִנִי בְּכָל שְׁנָאִי."

- איזו תפיסה העולה מהקטע מ"מצבת מישע" עולה גם מדברים, כ"א, 10 שלפניך?
- בסס את תשובתך על שני המקורות. (5 נקודות)

נושא בחירה: "המאבק לחברה מוסרית – ערך מרכזי בנבואה"

ענה על אחת מהשאלות 19-20.

19. קרא שמואל ב, י"ב, 13-1; יחזקאל, ל"ד, 10-1.

שמואל ב, י"ב, 13-1

א וישלח ה' את־נתן אל־דוד ויבא אליו
 ב ויאמר לו שני אנשים היו בעיר אחת אחד עשיר ואחד ראש:
 ג לעשיר היה צאן ובקר הרבה מאד: ולרש אין־כל כי אס־
 ד כבשה אחת קטנה אשר קנה ויחיה ותגדל עמו ועם־בניו
 ה יחדו מפתו תאכל ומכסו תשתה ובחיקו תשכב ותהי־לו
 ו כבת: ויבא הלך לאיש העשיר ויחמל לקחת מצאנו ומפקרו
 ז לעשות לארץ הבא לו ויקח את־כבשת האיש הראש ויעשה
 ח לאיש הבא אליו: ויחר־אף דוד באיש מאד ויאמר אל־נתן
 ט ח"י ה' כי בן־מות האיש העשה זאת: ואת־הכבשה ישלם
 י ארבעתים עקב אשר עשה את־הדבר הזה ועל אשר לא־
 יי חמל: ויאמר נתן אל־דוד אתה האיש כה־
 כ אמר ה' אלהי ישראל אנכי משחתיך למלך על־ישראל
 ח ואנכי הצלתיך מיד שאול: ואתנה לך את־בית אדניך ואת־
 ט נשי אדניך בחיקך ואתנה לך את־בית ישראל ויהודה ואס־
 י מעט ואספה לך כהנה וכהנה: מדוע בית ואת־דבר ה'
 יא לעשות הרע בעיני את אוריה החתי הבית בחרב ואת־
 יב אשתו לקחת לך לאשה ואתו הרגת בחרב בני עמון: ועתה
 יג לא־תסור חרב מביתך עד־עולם עקב כי בזתני ותקח את־
 יד אשת אוריה החתי להיות לך לאשה: כה ו
 יה אמר ה' הנני מקים עליך רעה מביתך ולקחתי את־נשיך
 יו לעיניך ונתתני לרעיך ושכב עם־נשיך לעיני השמש הזאת:
 יז כי אתה עשית בסתר ואני אעשה את־הדבר הזה נגד כל־
 יח ישראל ונגד השמש: ויאמר דוד אל־נתן
 יט חטאתי ל ה'
 כ העביר חטאתך לא תמות:

בעיני

יחזקאל, ל"ד, 10-1

א ויהי דבר
 ב ה' אלי לאמר: בן-אדם הנבא על-דועי ישראל הנבא
 ג ואמרת אליהם לדעים כה-אמר וְאֲדַמְּנֶה הוּא רְעֵי יִשְׂרָאֵל
 ד אֲשֶׁר הָיוּ רְעִים אוֹתָם הַלּוֹא הֵצֵאן יָדְעוּ הָרְעִים: אֶת-הַחֶלֶב
 ה תֹּאכְלוּ וְאֶת-הַצֶּמֶר תִּלְבְּשׁוּ הַבְּרִיאָה תִּזְבְּחוּ הֵצֵאן לֹא תִרְעוּ:
 ו אֶת-הַנְּחֹלֹת לֹא תִזְקַתֶם וְאֶת-הַחֹלֶה לֹא תִדְפְּאֶתֶם וְלֹא תִשְׁפְּרֹת
 ז לֹא תִחַבְּשֶׁתֶם וְאֶת-הַנְּדָחֹת לֹא תִשְׁבַּתֶם וְאֶת-הָאֲבֹדֹת לֹא
 ח תִּבְקֶשֶׁתֶם וּבְחֻזְקָה רַדִּיתֶם אֹתָם וּבִפְרֹךְ: וּתְפֻזִּינָה מִבְּלֵי רֵעָה
 ט וּתְהִינָה לֹא אֲכָלָה לְכָל-חַיֵּית הַשָּׂדֶה וּתְפֻזִּינָה: יִשְׁגּוּ צֹאנִי בְּכָל-
 י הַהָרִים וְעַל כָּל-גִּבְעָה רְמָה וְעַל כָּל-פְּנֵי הָאָרֶץ נִפְצוּ צֹאנִי וְאִין
 יא דֹרֵשׁ וְאִין מִבְּקֶשׁ: לָכֵן רְעִים שָׁמְעוּ אֶת-דְּבַר ה': חִי-אֲנִי
 יב נָאִם וְאֲדַמְּנֶה אֶס-לֹא יֵעַן הָיוּת-צֹאנִי וְלִבּוֹ וּתְהִינָה צֹאנִי
 יג לֹא אֲכָלָה לְכָל-חַיֵּית הַשָּׂדֶה מֵאִין רֵעָה וְלֹא אֲדַרְשׁוּ רְעֵי אֶת-צֹאנִי
 יד וְיָרְעוּ הָרְעִים אוֹתָם וְאֶת-צֹאנִי לֹא רְעוּ: לָכֵן הָרְעִים שָׁמְעוּ
 טו דְּבַר ה': כֹּה-אָמַר אֲדַמְּנֶה הַנְּגִי אֶל-
 טז הָרְעִים וּדְרִשְׁתִּי אֶת-צֹאנִי מִיָּדָם וְהִשְׁבַּתִּים מִרְעוֹת צֹאן וְלֹא
 טז יָרְעוּ עוֹד הָרְעִים אוֹתָם וְהִצַּלְתִּי צֹאנִי מִפִּיהֶם וְלֹא תִהְיֶינָה לָהֶם
 טז לֹא אֲכָלָה:

א. בשני הכתובים שלפניך מופיעים משלים.

- (1) מהו הדימוי המשותף החוזר בשני המשלים שבכתובים אלה?
- (2) איזה עונש מוטל על המנהיגים בכל אחד משני הכתובים שלפניך? הסבר.
- (3 נקודות)

ב. קרא את הקטע משמואל ב שלפניך.

התפקיד של נתן היה לגרום לדוד באמצעות המשל לשפוט את עצמו באופן אובייקטיבי.
 האם הצליח נתן בתפקיד זה? נמק, ובסס את תשובתך על הפסוקים. (4 נקודות)

20. קרא ישעיה, א', 17-10; ירמיה, ז', 15-1.

ישעיה, א', 17-10

שמעו דבר-ה' קציני

א סדם האוינו תורת אלהינו עם עמדה: למה לי רב-זבחיכם
 ב יאמר ה' שבעתי עלות אילים וחלב מריאים ודם פרים
 ג וכבשים ועתודים לא חפצתי: כי תבאו לראות פני מי-בקש
 ד זאת מידכם רמס חצרי: לא תוסיפו הביא מנות-שוא
 ה קטרת תועבה היא לי חדש ושבֹת קרא מקרא לא-אוכל
 ו און ועצרה: חדשיכם ומועדיכם שגאה נפשי היו עלי
 ז לטרה נלאיתי נשא: וכפרשכם נפילכם אעלים עיני מפס
 ח גם כי-תרבו תפלה אינני שמע ידיכם דמים מלאו:
 ט רחצו הזכו הסירו רע מעלליכם מנגד עיני חדלו הרע:
 י למדו היטב דרשו משפט אשרו חמוץ שפטו יתום ריבו
 אלמנה:

ירמיה, ז', 15-1

הדבר אשר-היה

א אל-ירמיהו מאת ה' לאמר: עמד בשער בית ה' וקראת
 ב שם את-הדבר הזה ואמרת שמעו דבר-ה' כל-יהודה
 ג הבאים בשערים האלה להשתחות ל-ה': כה-
 ד אמר ה' עבאות אלהי ישראל היטיבו דרכיכם ומעלליכם
 ה ואשכנה אתכם במקום הזה: אל-תבטחו לכם אל-דברי
 ו השקר לאמר היכל ה' היכל ה' המה: כי אם-
 ז היטיב היטיבו את-דרכיכם ואת-מעלליכם אם-עשו תעשו
 ח משפט בין איש ובין רעהו: גר יתום ואלמנה לא תעשקו ודם
 ט נקי אל-תשפכו במקום הזה ואחרי אלהים אחרים לא תלכו
 י לרע לכם:

(שים לב: המשך הקטע וסעיפי השאלה בעמוד הבא.)

וּשְׁכַנְתִּי אִתְּכֶם בְּמִקְוֹם הַזֶּה בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי
 לְאֲבוֹתֵיכֶם לְמִן־עוֹלָם וְעַד־עוֹלָם: הִנֵּה אֲתֶם בְּטַחִים לָכֶם
 עַל־דְּבָרֵי הַשִּׁקָּר לְבַלְתִּי הוֹעִיל: הִגְנֹב וּרְצֹחַ וּנְאֻף וְהַשְׁבַּע
 לַשִּׁקָּר וְקֹטֵר לַבַּעַל וְהַלֵּךְ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא־
 יָדַעְתֶּם: וּבְאֵתֶם וְעַמְדַתְּם לִפְנֵי בַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר נִקְרָא־שְׁמִי
 עָלָיו וְאָמַרְתֶּם נַעֲלַנּוּ לַמַּעַן עֲשׂוֹת אֵת כָּל־הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה:
 הַמַּעֲרַת פְּרָצִים הִיָּה הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר־נִקְרָא־שְׁמִי עָלָיו
 בְּעֵינֵיכֶם גַּם אֲנֹכִי הִנֵּה רָאִיתִי נֶאֱסֶה: כִּי לִכְרֹנָא אֶל־
 מְקוֹמִי אֲשֶׁר בְּשִׁילּוֹ אֲשֶׁר שְׁכַנְתִּי שְׁמִי שֶׁם בְּדָאוּנוּהָ וּרְאוּ
 אֵת אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי לוֹ מִפְּנֵי רַעַת עַמִּי יִשְׂרָאֵל: וְעַתָּה יַעַן
 עֲשׂוֹתְכֶם אֶת־כָּל־הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה נֶאֱסֶה וְאֶדְבַר אֵלֵיכֶם
 הַשֶּׁמֶס וְדָבָר וְלֹא שָׁמַעְתֶּם וְאֶקְרָא אִתְּכֶם וְלֹא עֲנִיתֶם:
 וְעָשִׂיתִי לְבַיִת וְאֲשֶׁר נִקְרָא־שְׁמִי עָלָיו אֲשֶׁר אֲתֶם בְּטַחִים בּוֹ
 וּלְמִקְוֹם אֲשֶׁר־נָתַתִּי לָכֶם וּלְאֲבוֹתֵיכֶם כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְשִׁלּוֹ:
 וְהַשְׁלַכְתִּי אִתְּכֶם מֵעַל פְּנֵי כַּאֲשֶׁר הַשְׁלַכְתִּי אֶת־כָּל־אֲחֵיכֶם
 אֵת כָּל־זֶדַע אֲפְרַיִם:

א. קרא את הקטע מישעיה.

(1) ציין שלוש התנהגויות של העם שאלוהים מסרב לקבל. בסס את תשובתך

על הכתוב. (3 נקודות)

(2) כתוב בלשונך מהי דרך ההתנהגות הרצויה של העם, לפי דברי הנביא. בסס את

תשובתך על הכתוב. (3 נקודות)

ב. קרא את הקטע מירמיה.

(1) מהי השקפת העם ביחס למקדש (כפי שהיא משתמעת מדברי הנביא)? בסס את

תשובתך על הכתוב. (4 נקודות)

(2) מהי השקפת הנביא ביחס למקדש, ולשם מה הוא מזכיר את שילה? הסבר.

(4 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
 אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך